

НАРЕДБА No 4 от 30 ноември 2015 г.

ЗА УЧЕБНИЯ ПЛАН

Издадена от Министерството на образованието и науката
Обнародвана, ДВ, бр. 94 от 2015 г., в сила от 4 декември 2015
г.,
изм. и доп., бр. 76 от 2020 г.

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. (1) С тази наредба се определя държавният образователен стандарт за учебния план.

(2) Държавният образователен стандарт за учебния план определя:

1. характеристиките, съдържанието и структурата на учебния план;
2. рамковите учебни планове в зависимост от степента и вида на образованието и спецификата и формата на обучението;
3. структурата на училищните и на индивидуалните учебни планове, както и условията и реда за тяхното утвърждаване;
4. изискванията към училищните учебни планове на иновативните училища.

Раздел II

Учебен план - характеристики, структура и съдържание

Чл. 2. (1) Учебният план разпределя учебното време между учебните предмети или модули или дейности за придобиване на училищната подготовка.

(2) Структурата на учебния план обхваща три групи учебни часове, разпределени в раздели, както следва:

1. раздел А - задължителни учебни часове;
2. раздел Б - избираеми учебни часове;
3. раздел В - факултативни учебни часове.

(3) Учебният план за специалните училища за ученици със сензорни увреждания съдържа и раздел Г - часове, предвидени за изучаване на специалните учебни предмети.

(4) Към учебния план под формата на пояснителни бележки се отбелязват особеностите по прилагането му, в случай че има такива.

Чл. 3. (1) Общият брой учебни часове от раздел А и раздел Б за една учебна седмица е, както следва:

1. двадесет и два учебни часа - в I клас;
2. двадесет и три учебни часа - във II клас;
3. двадесет и седем учебни часа - в III и в IV клас;
4. тридесет учебни часа - от V до VI клас;
5. тридесет и един учебни часа - в VII клас;
6. тридесет и два учебни часа - от VIII до XII клас;
7. (изм., ДВ, бр. 76 от 2020 г.) до четиридесет учебни часа - за обучението чрез работа (дуална система на обучение), в които се включва и времето за практика на определеното работно място, както и за училищата със споразумение по чл. 28, ал. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование, за училищата по § 4к от допълнителните разпоредби на Закона за висшето образование, за училищата по културата, за училищата по изкуствата и за спортните училища.

(2) За иновативните училища се допуска увеличение с до 10% на общия брой часове от раздел А и раздел Б.

Чл. 4. (1) Общият брой учебни седмици за една учебна година е, както следва:

1. тридесет и две учебни седмици - от I до III клас включително;
2. тридесет и четири учебни седмици - от IV до VI клас включително;
3. тридесет и шест учебни седмици - от VII до XI клас включително, а паралелките за професионална подготовка в X и в XI клас - и две учебни седмици допълнително за производствена практика;
4. до четиридесет учебни седмици - за обучението чрез работа (дуалната система на обучение) в XI клас;
5. тридесет и една учебни седмици - за XII клас, от които в паралелките за професионална подготовка две седмици са за производствена практика.

(2) Изключения по ал. 1 се допускат:

1. за спортните училища - за провеждане на тренировъчна и спортно-състезателна дейност и за спортни лагери, без това да се отразява върху броя на учебните часове в раздел А на учебния план;
2. при обучение по индивидуални учебни планове - за ученици, които желаят да завършат в други срокове обучението си, като

намаляването или увеличаването на броя на учебните седмици не бива да надвишава 50% от съответния по ал. 1;

3. за иновативните училища - за които, в зависимост от иновативните елементи, общият брой на учебните седмици за една учебна година може да бъде увеличен, но не повече от 38 учебни седмици.

Чл. 5. (1) В задължителните учебни часове се осъществява обучение за придобиване на общообразователна подготовка в съответствие с държавния образователен стандарт за общообразователна подготовка чрез учебните предмети, предвидени за изучаване в съответния клас, а в паралелките за професионална подготовка - и обща професионална подготовка в съответствие с държавния образователен стандарт за придобиването на квалификация по професия.

(2) В задължителните учебни часове вместо общообразователна подготовка чрез учебните предмети физическо възпитание и спорт, музика или изобразително изкуство, съответно в спортните училища и в училищата по изкуствата, може да се придобива специализирана подготовка.

(3) В училищата по културата обучението за придобиване на специализирана подготовка по чужд език извън посочените чужди езици в държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка може да се осъществява и в задължителните учебни часове, предвидени за учебния предмет чужд език.

(4) (Нова, ДВ, бр. 76 от 2020 г.) В училищата по култура, специализирани в изучаването на древни езици и култура, общият брой избираеми учебни часове в VIII клас, предвидени за придобиване на специализирана подготовка, може да се увеличи за сметка на намаляване на броя на задължителните учебни часове, предвидени за придобиване на общообразователна подготовка по история и цивилизации, като в IX клас за сметка на избираеми учебни часове, предвидени за придобиване на специализирана подготовка, се увеличи броят задължителни учебни часове по история и цивилизации за усвояване и на учебното съдържание, предвидено за изучаване в VIII клас.

(5) (Нова, ДВ, бр. 76 от 2020 г.) В професионалните гимназии и в паралелките за професионална подготовка общият брой задължителни учебни часове може да се намали за сметка на учебните часове, предвидени за изучаване на учебните предмети музика и/или изобразително изкуство, като се

увеличи общият брой избираеми учебни часове, предвидени за обучение за придобиване на професионална подготовка, при запазване на общия брой учебни часове в раздели А и Б.

(б) (Нова, ДВ, бр. 76 от 2020 г.) В професионалните гимназии и в паралелките за професионална подготовка, в училищата по изкуствата и в спортните училища часовете, предвидени в рамковите учебни планове за придобиване на обща професионална подготовка, може да се разместват в класовете от средната степен за сметка на часовете, предвидени за придобиване на отраслова и/или специфична професионална подготовка, при запазване на общия брой учебни часове в раздели А и Б за всеки отделен клас.

Чл. 6. (1) В основната степен на образование учебните предмети, изучавани в задължителните учебни часове, както и разпределението на учебното време между тях по класове и етапи са едни и същи за всички видове училища.

(2) Изключения от ал. 1 се допускат за вечерната и за задочната форма на обучение, както и при обучение в училищата в местата за лишаване от свобода, при които в задължителните учебни часове в основната степен на образование не се изучават учебните предмети физическо възпитание и спорт, музика и изобразително изкуство, а в индивидуалната форма на обучение за учениците със специални образователни потребности - и други учебни предмети в зависимост от конкретния случай и причината за обучение в тази форма.

(3) Изключения от ал. 1 се допускат и за спортните училища и за училищата по изкуствата в случаите по чл. 5, ал. 2.

Чл. 7. (1) В средната степен на образование в зависимост от вида на училището, формата на обучение и от това, дали чуждият език се изучава интензивно, разширено или не, в задължителните учебни часове може да не се изучават всички общообразователни учебни предмети, посочени в държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка, или те може да се изучават с различно разпределение на учебното време между тях по класове и етапи.

(2) Конкретните учебни предмети по ал. 1 и тяхното разпределение по класове и етапи се определят с рамковите учебни планове по чл. 12, ал. 2.

Чл. 8. (1) В избираемите учебни часове на учебния план може да се осъществява обучение за придобиване на :

1. профилирана подготовка;
2. отраслова и специфична професионална подготовка;

3. разширена подготовка по общообразователни учебни предмети, включени в раздел А;
4. разширена подготовка по общообразователни учебни предмети, които не се изучават в раздел А в съответния клас, но се изучават в процеса на училищно обучение;
5. разширена професионална подготовка по учебни предмети/модули;
6. специализирана подготовка;
7. подготовка по учебния предмет на чужд език, различен от посочените в държавния образователен стандарт за общообразователна подготовка и в държавния образователен стандарт за профилирана подготовка;
8. подготовка по учебния предмет майчин език;
9. подготовка по учебния предмет хореография;
10. подготовка по учебния предмет религия;
11. подготовка по учебни предмети от областта на глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование, предприемачеството, управлението на личните финанси и програмирането, защитата на родината, населението и околната среда, учебни предмети, които формират национално самочувствие, патриотичен дух и родолюбие в децата и учениците, като разширяват и допълват съдържание, което присъства интегрирано в други учебни предмети.

(2) Учебното време, определено за избираемите учебни часове в специализираните училища, може да се използва и за специализирана подготовка в областта на спорта, на изкуствата или на културата, или за религиозно обучение.

Чл. 9. Учебното време за осъществяване на профилирана подготовка във втория гимназиален етап е между 18 и 20 учебни часа седмично, като всеки от профилиращите предмети се изучава с не по-малко от 4 учебни часа седмично през целия етап на обучение.

Чл. 10. (1) Във факултативните учебни часове се придобива допълнителна подготовка чрез обучение по предмети, модули и/или дейности, които училището може да предложи и отговарящи на интересите на учениците и подкрепящи развитието на заложбите им, и може да се извършва обучение по майчин език, религия, хореография и по чужд език, различен от посочените в държавния образователен стандарт за общообразователна подготовка и в държавния образователен стандарт за профилирана подготовка.

(2) В спортните училища факултативните учебни часове се използват и за придобиване на специализирана подготовка.

(3) Броят на факултативните учебни часове във всеки от класовете е до 4 учебни часа седмично, а разпределението им между отделните предмети, модули и/или дейности се осъществява в училищния учебен план.

Чл. 11. (1) В часовете от раздел Г, предвидени за изучаване на специалните учебни предмети в специалните училища за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания - увреден слух или нарушено зрение, се осъществява обучение в зависимост от спецификата на конкретното училище и с цел подпомагане на цялостното развитие на ученика с увреден слух или с нарушено зрение, като конкретните специални учебни предмети и тяхното разпределение по класове, етапи и степени се определят в училищния учебен план в съответствие с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(2) Учебното време за обучение по всеки от специалните учебни предмети по ал. 1 в училищния учебен план е с не по-малко от 2 и с не повече от 4 учебни часа седмично.

Раздел III

Рамкови и типови учебни планове

Чл. 12. (1) Рамковите учебни планове определят:

1. броя на учебните седмици по класове;
2. наименованията на учебни предмети/модули, включени в раздел А;
3. годишния брой учебни часове за съответния клас, както и общия брой часове за съответния етап и степен, предвидени за изучаването на всеки от задължителните учебни предмети/модули, включени в раздел А;
4. общия годишен брой на избираемите часове в раздел Б;
5. максималния годишен брой на факултативните часове в раздел В.

(2) Рамковите учебни планове са според степента и вида на образованието, както и според спецификата и формите на обучението, а в средната степен на образование - и според начина на изучаване на чужд език - интензивно, разширено или не, както следва:

1. Рамков учебен план за общо образование за основната степен на образование (приложение No 1);

Чл. 13. (1) Въз основа на съответните рамкови учебни планове по чл. 12 министърът на образованието и науката - след съгласуване по компетентност с представители на работодателите, с министъра на младежта и спорта или с министъра на културата - утвърждава типови учебни планове по специалности от професии за професионална подготовка.

(2) Типовият учебен план по ал. 1 определя учебните предмети или модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка, изучавани в избираемите учебни часове, и тяхното разпределение по класове, етапи и степени, както и броя на учебните часове, определени за изучаването на всеки предмет за придобиване на професионално образование.

(3) Въз основа на съответния рамков учебен план по чл. 12 министърът на образованието и науката утвърждава типов учебен план за специализираните учебни предмети за придобиване на съответната специализирана подготовка.

Раздел IV

Училищен учебен план

Чл. 14. (1) Всяко училище при спазване на разпоредбите на тази наредба разработва свой училищен учебен план въз основа на избран рамков учебен план или типов учебен план, който отговаря на вида на образованието и на спецификите на обучението. Избраният рамков или типов учебен план се прилага за целия етап, съответно цялата степен на образование.

(2) Училищният учебен план се утвърждава за всяка учебна година за всяка паралелка с изключение на училищните учебни планове на иновативните училища, които може да се утвърждават и за всички класове от определен етап от степента на образование.

(3) В училищния учебен план се:

1. посочва учебната година, за която се прилага;
2. посочват формата на обучението и организацията на учебния ден;
3. посочват учебните предмети от раздел А и седмичния и годишния брой на учебните часове по всеки от тях в съответствие с рамковия или типовия учебен план, въз основа на който е разработен;
4. определят учебните предмети/модули от раздел Б и седмичния и годишния брой на учебните часове по всеки от

тях, като седмичният брой часове не може да бъде по-малък от 0,5 часа;

5. определят учебните предмети, модули и/или дейности от раздел раздел В и седмичния и годишния брой на учебните часове по всеки от тях, като седмичният брой часове не може да бъде по-малък от 0,5 часа;

6. определят изучаваните чужди езици;

7. конкретизират модулите за осъществяване на спортни дейности;

8. определят учебните предмети извън учебния предмет чужд език, които се изучават на съответния чужд език, ако има такива;

9. посочват под формата на пояснителни бележки особеностите по прилагането му, ако има такива.

(4) Чуждият език по ал. 3, т. 6, определен за изучаване по общообразователния учебен предмет чужд език в училищния учебен план в първия от класовете от степенята, от който започва изучаването му, не може да се променя в училищните учебни планове за същата паралелка в следващите класове от степенята.

(5) За организиране и провеждане на спортни дейности за всяка учебна седмица за всеки клас в училищния учебен план се предвижда по един учебен час, който е извън часовете, определени в рамковите учебни планове по чл. 12, ал. 2. В спортните училища този учебен час се използва за участие в спортни състезания, етапен контрол и първенства по вид спорт/спортна дисциплина/категория.

(6) Всяка учебна седмица извън часовете, определени в рамковите учебни планове по чл. 12, ал. 2, включва и по един учебен час на класа, който се използва за последователно развитие на класа, за патриотично възпитание и за изграждане на граждански компетентности, включително чрез ученическото самоуправление.

(7) Обучението по ал. 5 и 6 може да се осъществява в блок от часове в зависимост от спецификата на проблематиката и от потребностите на учениците от паралелката.

Чл. 15. За училищните учебни планове на отделни паралелки в дневна форма на обучение в иновативните училища се допуска:

1. различно от утвърденото в рамковите или типовите учебни планове разпределение на учебните предмети между класовете

в рамките на етапа, при изпълнение на общия брой часове по съответните предмети за етапа;

2. в случаите по т. 3 - включване в раздел А на нови или интегрирани общообразователни учебни предмети, като общият брой учебни часове за всички такива предмети не може да надвишава 10% от общия брой учебни часове за всеки етап;

3. в случаите по т. 2 - намаляване на учебното време, но не с повече от 30%, предвидено за изучаване на всеки от общообразователните учебни предмети в раздел А, и с не повече от 10% от общия брой учебни часове за всеки етап;

4. в случаите по т. 5 - включване в раздел А и в раздел Б на нови или интегрирани учебни предмети/модули от професионалната подготовка, като общият брой учебни часове за всички такива предмети не може да надвишава 10% от общия брой учебни часове за всеки етап;

5. в случаите по т. 4 - намаляване на учебното време, но не с повече от 30%, предвидено за изучаване на всеки от професионалните учебни предмети/модули в раздел А и/или раздел Б на съответния типов учебен план, и с не повече от 10% от общия брой учебни часове за всеки етап;

б. разпределение на учебното време за изучаване на учебните предмети, предвидени в раздел А на рамковия или в раздел А и/или в раздел Б на типовия учебен план, в повече на брой учебни часове и/или учебни седмици в отделния клас, ако това се налага поради включване на нови или интегрирани учебни предмети/модули.

Чл. 16. (1) Училищният учебен план се разработва в съответствие с интересите на учениците и с възможностите на училището, като за тази цел всяка учебна година училището предлага списък с учебни предмети за всеки един от класовете, от които учениците и техните родители/настойници посочват избраните от тях учебни предмети чрез попълване на заявления в края на предходната учебна година или преди постъпването на ученика в училището.

(2) Училищният учебен план не може да се променя през учебната година.

(3) Училищните учебни планове за професионално образование се разработват въз основа на типовите учебни планове по чл. 13, ал. 1 с участието на местния бизнес с цел осигуряване на по-големи възможности за организиране и провеждане на практическо обучение, обвързано с реалните потребности и с възможностите на бизнеса.

(4) Училищните учебни планове на специализираните училища се разработват въз основа на съответния типов учебен план по чл. 13, ал. 3.

(5) Училищният учебен план не може да определя условия и ред за завършване на етапи и степени на образованието.

Чл. 17. (1) (Изм., ДВ, бр. 76 от 2020 г.) Училищният учебен план се приема с решение на педагогическия съвет и след съгласуване с обществения съвет към училището при условията и по реда на чл. 269, ал. 2 и 3 от Закона за предучилищното и училищното образование се утвърждава от директора на училището, като за държавните спортни училища и за училищата по културата се съгласува съответно с министъра на младежта и спорта или с министъра на културата.

(2) Училищните учебни планове ежегодно се включват в Националната електронна информационна система по чл. 250 от Закона за предучилищното и училищното образование.

(3) В училищните учебни планове на езиковите гимназии и в IX, и в X клас се определят общообразователните учебни предмети от раздел А извън учебния предмет чужд език, които се изучават на съответния чужд език, като тези предмети са най-малко три.

Чл. 18. (1) Учебното време, предвидено в училищния учебен план в раздел А и в раздел Б за изучаване на съответните учебни предмети/модули за придобиване на училищна подготовка, е задължително за всеки ученик в училището, а в спортните училища - и учебното време, предвидено в училищния учебен план в раздел В, когато е за придобиване на специализирана подготовка.

(2) Изучаването на учебните предмети, модули и дейности, предложени в раздел В на училищния учебен план, не е задължително за учениците, освен ако не са заявили желанието си при условията и по реда на чл. 16, ал. 1.

Чл. 19. (1) Учениците имат право да се обучават във всички класове от степента на образование в определено училище по училищни учебни планове, разработени въз основа на рамковия, съответно типовия учебен план, в съответствие с който са започнали да се обучават в същото училище, освен ако друго не е предвидено в нормативен акт.

(2) Всеки има право да завърши определен клас по училищния учебен план, по който е започнал да се обучава в същото училище.

(3) Лицата, прекъснали обучението си, продължават по училищния учебен план, действащ през учебната година, от която обучението продължава.

Раздел V

Индивидуален учебен план

Чл. 20. (1) Индивидуален учебен план се разработва за обучение на отделен ученик в определен клас въз основа на съответния училищен учебен план.

(2) Индивидуален учебен план се разработва за:

1. ученици в индивидуална форма на обучение;
2. учениците със специални образователни потребности, които се обучават в дневна, вечерна, комбинирана или дистанционна форма на обучение, както и в дуална система на обучение;
3. учениците с изявени дарби, които се обучават в дистанционна или в комбинирана форма, или в дуална система на обучение.

(3) В случаите по ал. 2, т. 1 индивидуален учебен план може да се разработва за два последователни класа в рамките на една учебна година, когато ученикът желае по семейни причини да завърши обучението си в други срокове.

Чл. 21. В индивидуалния учебен план се допуска:

1. отсъствие в раздел А на учебния предмет физическо възпитание и спорт, когато обучението на ученика по него е невъзможно и това е доказано с медицински документ;
2. отсъствието в раздел А и/или в раздел Б на учебни предмети, когато обучението на ученика по тях е невъзможно и въз основа на медицински документ екипът за подкрепа за личностно развитие е препоръчал съответните предмети да не се изучават - за учениците със специални образователни потребности;
3. намален брой учебни часове по един, повече или по всички учебни предмети, като намаляването в основната степен на образование не може да бъде повече от 50%, а в средната степен на образование - не може да бъде повече от 70% за всеки отделен учебен предмет.

Чл. 22. В пояснителни бележки към индивидуалния учебен план се определят:

1. място за провеждане на обучението - в училище, в център за подкрепа за личностно развитие, в домашни или в болнични условия;

2. календарен график на обучението по дати и часове;
3. специфичните методи на обучение, включително формите и методите за проверка и оценка, когато има такива специфики.

Чл. 23. (1) Индивидуалният учебен план при индивидуална форма на обучение се разработва по реда на държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование, а индивидуалният учебен план в случаите по чл. 20, ал. 2, т. 2 и 3 - по реда на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(2) Индивидуалният учебен план се обсъжда и приема от педагогическия съвет и се утвърждава от директора на училището.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. (1) Учебните планове, утвърдени при условията и по реда на тази наредба, влизат в сила за учениците, които през учебната 2016 - 2017 година постъпват в I и в V клас, учениците, които през учебната 2017 - 2018 година, учебната 2018 - 2019 година и учебната 2019 - 2020 година постъпват в I, в V и в VIII клас, както и учениците, които през учебната 2020 - 2021 година постъпват в VIII клас.

(2) През учебните години по ал. 1 учениците извън посочените в ал. 1 се обучават и завършват обучението си в съответния етап по учебни планове, утвърдени въз основа на отменената Наредба No 6 от 2001 г. за разпределение на учебното време за достигане на общообразователния минимум по класове, етапи и степени на образование и по реда на Закона за народната просвета, Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план и подзаконовите актове за прилагането им.

§ 2. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник" и отменя Наредба No 6 от 2001 г. за разпределение на учебното време за достигане на общообразователния минимум по класове, етапи и степени на образование (ДВ, бр. 54 от 2001 г.).

§ 3. Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 3 във връзка с чл. 22, ал. 2, т. 4 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Приложение No 1 към чл. 12, ал. 2, т. 1
(Изм., ДВ, бр. 76 от 2020 г.)

Рамков учебен план за общо образование за основната степен на образование

Приложение No 2 към чл. 12, ал. 2, т. 2

Забележка: Учебните планове фигурират като отделни документи в раздел "Учебни планове и програми"

НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА
НАРЕДБА No 4 от 30 ноември 2015 г. ЗА УЧЕБНИЯ ПЛАН

Обнародвана, ДВ, бр. 76 от 2020 г.

.....

Заключителни разпоредби

§ 12. Училищните учебни планове, утвърдени въз основа на рамковите учебни планове по тази наредба, за началния и за прогимназиалния етап започват да се прилагат, както следва:

1. от учебната 2021 - 2022 г. - за учениците, които постъпват в I и в V клас;
2. от учебната 2022 - 2023 г. - за учениците, които постъпват във II и в VI клас;
3. от учебната 2023 - 2024 г. - за учениците, които постъпват в VII клас.